

Karl Martin Samuelsen:

- Ein framíhjá-rættur at ganga í barnagarði

- Tíverri er tað ikki unt øllum børnum í Føroyum at sleppa í barnagarð. Barnagarðsbørn hava avgjørt ein framíhjárætt viðvíkjandi menning og sosialisering, sigur Karl Martin Samuelsen, sangari, bilmekanikari og nú pedagoglesandi

TURIDKJØLBRO

Hann er sangari í virknasta og elsta popp-rockbólkini í Føroyum, hevur verið við á óteljandi tónleikaupptøkum, er útbúgvin bilmekanikari og heldur framvegis eftir meiri enn 20 ár í fakinum, at tað er ein avbjóðing av fáa ein gamlan bil at ljóða sum nýggjur. Men tað er hvorki bilar ella popp-rock, Karl Martin Samuelsen úr Klaksvík, tekst við í hesum døgum, í øllum for- um ikki fyrst og fremst. Síðsta summer byrjaði hann á pedagogskúlanum og nú hevur hann akkurat verið í starvsvenjing í triggjar vikur í vøggustovu á Nord- asta Horn í Havn.

- Tað er í grundini av til- vild, at eg eri farin at ar- beida við børnum. Eg hevði ov lítið at gera sum bilmek- anikari fyrstu kreppuárin, barnagarðurin í Klaksvík sakti eftir hjálparfólki, eg sakti og fekk tað. Mær dámdi so mikið væl, at eg gjordi av at halda fram, og valdi at fara at lesa til peda- gog, sigur Karl Martin Samuelsen.

- Eg havi lært nógv um børn, sum eg ikki visti áðr-

enn, sjálvt um eg eigi eina dóttur. Virðið tú ikki børn, kanst tú heldur ikki vænta, at tey virða teg. Tað er av- gjørt ein avbjóðing at ar- beida við børnum, at loysa tvístøður og at fáa børnini sjálvi at loysa trupulleikar. Sum vaksin skalt tú geva tær far um tey signalini, børnini senda. Børn eiga at fáa at vita, hvar mörkini ganga, soleiðis, at tey sjálvi læra at seta mörk. Og sum vaksin eigur tú eisini at seta mörk fyrri, hvussu langt tú sjálvur fert. Tá er lættari at lesa hvønn annan av.

Sangur er samskipti

- Børnini í Klaksvík kenna meg, og meðan eg arbeiddi í barnagarðinum har, royndu tey alla tíðina at fáa meg at syngja og spæla. Og fólk halda, at tað er tað eg geri, tá ið eg eri til arbeiðis, syngi og spæla alla tíðina, men so er als ikki. Eg eri blivin meiri tilvitaður um at syngja fyrri børnum og eri farin at hugsa meiri um, hvat tað gevur børnum. Tey smáu børnini hava einki mál, bara eitt innara mál, sum kann vera trupult at skilja. Tí er umráðandi at syngja fyrri teimum, at søgur

verða lisnar fyrri teimum og at tosað verður við tey. Sangur vekir nakað í börnum, fær tey kanska lættari og skjótari at tosa. Sangur og rútmu eru avgjørt mennandi, sigur Karl Martin Samuelsen.

Hvat upplivir tú í barn- unum, tá ið tú syngur fyrri teimum?

- Gleði fyrst og fremst. Tey eru forvitin, vilja sjálvi sleppa royna at spæla.

Karl Martin Samuelsen heldur, at úrvalið av før- oyskum sangum er rimiliga gott og fjølbroytt, men børnini vilja helst hoyra tað sama.

- Somu sangirnar um aftur og um aftur, tí teir eru børnini trygg við. Ongantið ov nógvur endurtøkur, og sangirnar skulu helst fram- fæst líka hvørja ferð. Tað kann verða rættiliga krevjandi.

Framíhjárættindi

Nýggjar norðurlenskar kanningar benda á, at børn, ið ganga á stovni, eru hepnari í menningini í bamaáru- num og koma tiskil betur fyrri seinni í lívinum.

- Eg eri sannfærdur um, at tann sociali parturin á

- Sangur er eisini samskipti, hann vekir nakað í børnum, fær tey kanska lættari og skjótari at tosa, sigur Karl Martin Samuelsen.

Mynd: Jens Kristian Vang

stovnum er mennandi fyrri børn, sigur Karl Martin Samuelsen, og tí himprast hann ikki við at siga, at børn, ið eru so heppin at sleppa í vøggustovu og barnagarð, hava nøkur framíhjárættindi fram um onnur, ið eru heima.

- Børn eru fodd sosial. So- siala sam- bandið mill- um mammu- na og barnið verður skapt í móðurlivi og fyrstu tíðina. Barnið hevur brúk fyrri mammu- ni, ikki í líka stóran mun fyrri pápanum, tað er beinleiðis bundið av henni fyrsta hálva árið. Skál barnið klára seg sum best - og tað ynskja jú øll foreldur, hevur tað tørv á sosialari menning og at vera við í ymiskum. Tað lærir at

taka atlit til onnur og at virða onnur. Tað er gott at mæta nógvum fólki, taka virkið lut í ymiskum, so sum ítrótti og skótum. Alt tað mennir barnið sosialt.

hvørt av sínum. Men tað er ikki altíð, at hesi starvsfólki- ni eru á stovnum, tá ið for- eldrini koma eftir teimum. Eitt betri samstarv millum starvsfólkinu kundi gjørt, at foreldrinu fáa svar uppá tað tey vilja.

- Endamálið við einum góðum foreldrasam- starvi er at fáa foreldrinu meiri inn í gerand- isdagin hjá á børnu- num á stovni- num. Tað kann skipast við fleiri viðtalum, har ym- isk verður umrøtt. Foreldur hava lyndi til at halda, at um stovnurin ynskir viðtal, er okkurt galið, men so nýt- ist ikki at vera.

Grundarlagið undir sociala meðviti barnsins verður lagt fyrstu árin.

- Børn, sum ikki ganga í vøggustovu ella barnagarði eru ódvísi enn stovnsbørnini, og virka smuleiðis ódvísi. Eg havi ikki nógv nógv- ar royndir til at siga, at børn, ið eru heima, eru verri fyrri, men eg meini kortini, at stovnsbørnini eru hepnari og hava ein framíhjárætt. Tað er eitt privilegium at sleppa á stovn. Tíverri er hetta ikki unt øllum.

- Stovnsbørn senda greið signal út, siga, hvat tey hugsa, og eru sum heild ó- smæðin. Hesi børnini eru lættari at avlesa enn tey tíg- andi børn. Tey friðaligu børnini gera ikki vart við sín tørv og ynski, og detta tí lættari niðurmíllum.

Tætt foreldrasamstarv Karl Martin Samuelsen hevur saman við fyra øðrum pedagog-lesandi skrivað eina uppgávu um foreldra- samstarv, sum varð lögð fram fyri flokkinn og læraran ígjár.

- Tætt samstarv og sam- skifti millum foreldur og starvsfólk á stovnum er sera umráðandi. Foreldur vilja vita, hvat børnini gera á stovnum, hvat hendir og

hvat av sínum. Men tað er ikki altíð, at hesi starvsfólki- ni eru á stovnum, tá ið for- eldrini koma eftir teimum. Eitt betri samstarv millum starvsfólkinu kundi gjørt, at foreldrinu fáa svar uppá tað tey vilja.

- Endamálið við einum góðum foreldrasam- starvi er at fáa foreldrinu meiri inn í gerand- isdagin hjá á børnu- num á stovni- num. Tað kann skipast við fleiri viðtalum, har ym- isk verður umrøtt. Foreldur hava lyndi til at halda, at um stovnurin ynskir viðtal, er okkurt galið, men so nýt- ist ikki at vera.

Karl Martin Samuelsen heldur, at pedagogútbúg- ingin er ógvuliga breið og umfatandi, og tað er um- ráðandi, tí tað eru so nógv brígd í lívinum hjá smá- børnum, ið skulu upp at vanda.

Still going strong

Hóast tað eru 25 ár í ár síð- ani bólkurin Hjarnar, ið Karl Martin Samuelsen hevur sungið við øll árin, byrjaði at spæla, er tíðin eftir øllum at døma langt frá farin frá honum. Hann er enn virkin og nógv umbið- in. Nú summerstevurnar byrja, er bólkurin úti um seg aftur og er biðin um at spæla til fleiri hovi.

- Tað er avmarkað, hvussu nógv vit kunnu spæla, tí fleiri í bólknum eru uppi í øðrum eisini. Men vit hava ongar ætlanir um at gevast. Vit eru ein bólkur av vinfólki, ið altíð hava kenst, og tað er ringt at gevast, sigur Karl Martin Samuelsen at enda.

Karl Martin Samuelsen hevur verið í starvsvenjing í býlingshúsinum á Nordasta Horni í triggjar vikur. Hann heldur, at børnini á hesum stovnum eru heppin. - Seyð, gæs, ross og skjóttkoyrandi bilar, alt í einum. Mær dámar væl tað friðaliga og kortini vera tætt at ferðsluni, sigur Karl Martin Samuelsen.

Mynd: Jens Kristian Vang